

преподавателей физического воспитания вузов, студентов ИФК факультетов физического воспитания. - К., 1988. - 24 с.

THE MODELING THE PROFESSIONAL ACTIVITY OF THE SPECIALIST IN PHYSICAL EDUCATION AS A FACTOR TO IMPROVE THE CONTENT OF THE PREPARATION IN THE INSTITUTE OF PHYSICAL CULTURE

HALINA SHYTKA

Lviv State Institute of Physical Culture

A factor to improve the content of the professional preparation in an institute of physical culture and sport is modelling the professional occupation of the specialists in physical education and sport.

There are two ways to organize professional preparation in the system of higher education: traditional and contextual.

Traditional education is giving superiority to the theoretic preparation of experts.

Contextual education reflects the structure of human's professional activities. There were general points of this article.

ОРГАНІЗАЦІЯ МАРКЕТИНГУ У ВЗО ФІЗКУЛЬТУРНОГО ПРОФІЛЮ

З ПИТАНЬ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ

ТЕТЯНА КУРЧАБА

Львівський державний інститут фізичної культури

Подолання економічної кризи та перехід до ринкових відносин супроводжується загостренням проблеми зайнятості працездатного населення, характерними рисами якої є нарощування процесів вивільнення працівників у галузях економіки, посилення невідповідності пропозиції робочої сили і попиту на неї, зростання чисельності безробітних, перерозподіл трудового потенціалу за формами власності й сферами діяльності, поширення нерегламентованої зайнятості. При нинішній економічній скруті все важче працуючим знайти роботу. Неухильно зростає пропозиція робочої сили, зменшується попит на неї. Сьогодні в Україні існує реальна проблема

працевлаштування молоді, у тому числі й молодих кваліфікованих кадрів. Для студента чи випускника досить важко знайти роботу, яка б за міри можливості нормально оплачувалася [5].

Студент-випускник, який не отримав роботу за фахом, опиняється на шляху праці зайвим і непристосованим. Ринок формує інший характер вимог до молодого спеціаліста [2,4]. Йдеться не лише про постійне самовдосконалення, підвищення кваліфікаційного рівня, але й про зростання потенціалу трудової мобільності, здатності діяти відповідно до умов, які швидко змінюються. Звичні цінності та нормативи у сфері зайнятості орієнтували майбутнього фахівця на стабільність, орієнтованість, незмінність.

Уся попередня система матеріального та морального заохочення спеціаліста була спрямована на закріплення його професійного становлення [3]. Роками вихована в людях орієнтованість на стабільність, а не динамізм, є на сьогодні серйозною перешкодою на шляху до адаптації в умовах негарантованої зайнятості.

Для випускника інституту фізичної культури проблема неотримання роботи досить незвична - у них відсутня внутрішня готовність до динамічної поведінки у такій ситуації, адже ще до фактичного вступу у життя людина багато років віддала улюбленій справі. Взагалі для випускника навчального закладу, який не отримує роботу за фахом, характерні:

- підвищення психологічного напруження;
- неадекватність оцінок та самооцінок;
- зниження ефективності діяльності.

Все це руйнує здатність молодої людини ефективно реагувати на зміни умов та швидко пристосовуватися до них.

Орієнтованість молодих спеціалістів до умов ринку - їхня готовність подолати труднощі з працевлаштуванням як об'єктивний елемент адаптації до ринкових відносин і функціонування ринку праці та їхні настрій щодо конкретних дій, які можуть сприяти знаходженню того виду діяльності, тієї роботи та конкретного місця праці, які б забезпечили незайнятого, - постає, таким чином, як важлива умова державної політики держави у сфері зайнятості [7].

Для ринку молодих спеціалістів, соціальна політика держави має бути спрямована передусім на створення умов, які б дозволили їм самостійно вирішувати свої економічні проблеми. Тобто, йдеться не стільки про активний захист молодих спеціалістів, скільки про створення умов для їхньої самореалізації. Ця державна політика обов'язково має включати економічні, організаційні, фінансові та інші гарантії, які допоможуть молодим спеціалістам отримати стабільний соціальний статус.

Особлива роль у розв'язанні проблеми працевлаштування випускників належить вищим закладам освіти. Психологічна орієнтація студентів та випускників на підтримку ВЗО у цьому питанні є значною. Так, 73,6 % опитаних студентів-випускників і молодих спеціалістів вважають, що проблеми працевлаштування своїх випускників насамперед повинен розв'язувати сам заклад освіти, ще 51,2 % опитаних вважають, що інститут повинен створити їм для цього оптимальні сприятливі умови.

Навчання у ВЗО формує пізнавальний потенціал майбутніх спеціалістів. Специфіка навчання у вищому закладі освіти фізкультурного профілю полягає ще й в тому, що, отримуючи певну суму знань, студент має можливість перевірити і порівняти їх з практикою. Тому, на відміну від випускників інших навчальних закладів, випускнику інституту фізичної культури після одержання диплому не доводиться витратити чимало часу для набуття практичного досвіду.

Проте молоді спеціалісти, які після закінчення інституту вже кілька років встигли попрацювати за фахом, вважають, що навчання у ВЗО, який вони закінчили, ще не повною мірою сприяє підготовці фахівців відповідно до сучасних потреб галузі фізичної культури та спорту, особливо в царині ринкових форм спортивних відносин. Так, 42,1 % опитаних вважають, що під час навчання вони отримали не той рівень професійних знань, на який розраховували працедавці.

Тому, враховуючи необхідність поліпшення навчальної підготовки для підвищення конкурентноспроможності молодого спеціаліста на ринку праці, 38,3 % респондентів вважають за необхідне вдосконалити набір фахових дисциплін, (наприклад, введення хоча б ознайомлювальних програм з видів спорту, що стають поширеними курсів з маркетингу фізкультурно-оздоровчих послуг та спортивних змагань тощо); 29,8 % - поліпшити можливості для опанування іноземних мов, комп'ютерної техніки тощо; 57,6 % - встановлювати та розвивати контакти із зарубіжними закладами освіти.

Відповідно до сучасних реалій уявляється необхідним включення до навчального плану спецкурсів з основ ділового спілкування, соціально-психологічних проблем ринкової діяльності - 41,4 % респонденти оцінили цей захід як один з найважливіших.

Розв'язання цих та інших проблем підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів у навчальному закладі стане для них істотною підтримкою при працевлаштуванні й утвердженні себе висококваліфікованих фахівців на місці роботи.

Частково зняти напруженість у працевлаштуванні для своїх майбутніх випускників інститут зможе через надання здібним студентам можливості отримання ще однієї спеціальності під час навчання. Слід, однак, мати на увазі, що певний відсоток випускників ВЗО фізкультурного профілю після закінчення навчання продовжує активні заняття спортом, і тому проблема подальшого працевлаштування не постає перед ними так гостро. Проте після припинення активних тренувань ця категорія випускників болючіше реагує на неможливість працевлаштуватися за фахом. Тому, надання цій категорії студентів можливості отримати під час навчання ще однієї спеціальності дозволить розширити діапазон пошуку роботи за якоюсь з отриманих спеціальностей, і підвищить конкурентноспроможність такого "фахового" спеціаліста.

Найважливішим заходом ВЗО, з точки зору респондентів - 91,2 %, для організації (наскільки це можливо) забезпечення роботою своїх випускників є створення у закладі освіти власного центру працевлаштування.

Бажаність цього заходу впливає на неспроможності державних служб зайнятості при розв'язанні галузевих проблем безробіття - як після закінчення ВЗО, так і взагалі:

по-перше, державна служба не може врахувати всі нюанси та специфічність працевлаштування випускника ВЗО фізкультурного профілю;

по-друге, громіздкі державні структури не здатні в сучасних умовах оперативно та оперативіно розв'язувати проблеми молодіжного безробіття (передовсім молодих дипломованих спеціалістів);

по-третє, служби працевлаштування починають діяти тільки тоді, коли випускникові вже відмовлено в роботі за фахом, натомість інформуватися про працевлаштування випускників необхідно ще в стінах ВЗО;

по-четверте, державна служба працевлаштування практично не займається своїм головним обов'язком - створенням нових робочих місць, і жодної зацікавленості у вирішенні проблем працевлаштування фізкультурних фахівців не виявляє.

по-п'яте, звертання до служби зайнятості вчорашнього студента, дипломованого молодого спеціаліста є для нього і психологічно незручним, і практично незручним, бо невідома організація у невідомій місцевості невідомо що запропонує;

по-шосте, державні служби працевлаштування практично не мають зв'язків з організаціями та установами галузі фізичної культури та

спорту, а також з приватними комерційними фірмами, - а саме вони зараз можуть запропонувати роботу для дипломованих спеціалістів.

Усі ці проблеми зможе - якщо не розв'язати, то хоча б частково зняти - власна служба працевлаштування випускників. Як структурний підрозділ ВЗО вона повинна підпорядковуватися керівництву навчального закладу і перебувати під опікою студентських профспілок і Ради студентів та аспірантів, а тому, на відміну від сторонньої служби зайнятості, не може не бути зацікавленою в якнайкращому розв'язанні покладених на неї клопотів стосовно своїх студентів.

Спеціалісти галузі фізичної культури і спорту - працівники ВЗО краще, ніж сторонні службовці, розуміються на фахових особливостях працевлаштування своїх випускників - представників тієї чи іншої спортивної спеціалізації - і тому краще можуть зрозуміти бажання випускників та оперативніше допомогти їм.

Крім того, сам процес пошуку майбутнього місця роботи, професійної адаптації, різного роду консультацій відбувається безпосередньо в стінах навчального закладу, що дуже зручно для студентів, і може проходити впродовж кількох років навчання. А це дає студентові змогу все добре обміркувати, можливо, змінити спеціалізацію, та прийняти оптимальне рішення.

Власна служба працевлаштування випускників ВЗО, на їхню думку, повинна надавати своїм студентам такі послуги:

- профорієнтування та консультації з різноманітних питань працевлаштування, ринку праці, заробітної плати, умов праці тощо;

- створення комп'ютерного інформаційного банку даних щодо шкіл ДЮСШ, установ, організацій та фірм - можливих працедавців, наявних чи можливих вільних місць роботи і ознайомлення з цією інформацією студентів;

- налагоджування зв'язків з відділами кадрів можливих працедавців та укладання угод стосовно працевлаштування та контроль за дотриманням цих угод;

- підтримка ділових стосунків як з державною службою зайнятості так і з недержавними структурами - різноманітними біржами праці, ярмарками вакансій та іншими подібними організаціями;

- допомога у доборі та оформленні різноманітних документів та заповнюванні аплікаційних форм різних зразків;

- профорієнтаційне тестування студентів для анкет у банк даних при пошуку роботи;

- юридичні консультації;

- психологічно-адаптаційна допомога студентам та випускникам у процесі працевлаштування.

Необхідно відзначити і те, що центри працевлаштування ВЗО разом з іншими програмами соціального захисту повинні докласти всіх зусиль для психологічної адаптації студентів-випускників, які опинилися під загрозою безробіття, до життя та діяльності в умовах ринку.

Нові форми та методи економічного життя передбачають активне залучення кожного до системи ринкових відносин. Сьогодні перед випускником ВЗО гостро постають особисті проблеми, пов'язані з появою нових форм власності, ринку робочої сили та проблемами зайнятості. Навчальний заклад може допомогти розв'язати ці питання, створюючи методичні посібники з рекомендаціями про поведінку випускників на біржі праці, у відділах кадрів організацій та фірм. Для випускника спеціаліста, стурбованого пошуком роботи за фахом, знання про нові форми оплати праці, реальну вартість цієї праці, моделі зайнятості в різних інстанціях при клопотанні щодо працевлаштування, а також заповнення аплікаційних форм різних зразків вкрай необхідні. За умов дедалі ближчого ринку випускники ВЗО відповідного профілю повинні вміти зацікавити працедавця у своїх особистих здібностях, вміти подати себе у вигідному світлі, справити враження, відповідно до ситуації, співвіднести свої побажання стосовно роботи з вимогами роботодавця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бажан М.М. Проблеми управління підготовки і використання культурно-спортивних кадрів на Україні на етапі переходу до ринкових відносин // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 40-річчю факультету фізичного виховання ТДПІ "Львівська область процесу фізичного виховання в системі освіти". - Київ-Львів, 1997. - С.199 - 201.
2. Голубаха Е.И. Жизненная перспектива и профессиональное становление молодёжи / АН УССР, Ин-т философии. - К.: Наук. думки, 1968. - 144 с.
3. Голубунова С.А. Соціальний захист студентів в реалізації політики національного відродження // Другі харківські політологічні читання. - Харків, 1994. С. 10 - 12.
4. Социальная активность молодого специалиста: Сб. статей / Ред. Ю.М. Шеремет / отв. ред. / и др. -Х., 1983. - 70 с. - Вестник Харьк. ун-та; 1983, № 10.
5. Шеремет Ю.П. Ринкові відносини та підприємництво у сфері фізичної культури і спорту. - К.: Олімпійська література, 1995. - 152 с.
6. Шеремет Ю.М. Стан та напрями удосконалення системи підготовки кадрів для фізичного виховання і спорту // Матеріали другої

Всеукраїнської науково-практичної конференції "Концепція підготовки спеціалістів фізичної культури в Україні". - Київ-Луцьк: "Вежа", 1996. - С. 3 - 16.

7. Фізичне виховання - здоров'я нації: Національна програма / Держ. Комітет України з фізичної культури і спорту. - К., 1999. - 25 с.

**ORGANIZATION OF THE MARKETING IN HEEs WITH THE
PHYSICAL CULTURE PROFILE CONCERNING EMPLOYMENT
OF THE GRADUATES
TANIA KURCHABA**

Lviv State Institute of Physical Culture

Analysis of the priorities in the marketing activities and the mechanism of adaptations in finding the solution of the employment problems among the graduates of the HEEs with the physical culture profile under present conditions and for the future.

**ПЕРЕДУМОВИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ В РУМУНІЇ
ГЕОРГІЙ АРДЕЛЯН**

*Тернопільський державний педагогічний університет
імені В.Гнатюка*

Протягом історії Румунії фізичне виховання і спорт були невід'ємним елементом загальної виховної системи. В різні періоди розвитку вони зазнавали розквіту, застою і навіть занепаду, залежно від інтересів існуючого, в той чи інший час, суспільного ладу.

В румунську школу фізичне виховання як організований процес було введено досить пізно. У XVIII ст. такі освічені громадсько-політичні діячі як Г. Мочану, К. Давіла, С. Гарет) доклали немало зусиль, намагаючись ввести фізичне виховання в школі, але їх наміри залишились на жаль, не реалізованими проектами.

Лише в законі про освіту 1864 р. стаття 113 передбачала введення фізичного виховання в ліцеях як обов'язкової дисципліни. На виконання закону міністерським наказом визначалось, що "гімнастика буде проводитись у спеціальних залах учнями всіх класів три рази на тиждень". В рамках навчальної програми 1866\67 рр. поряд з гімнастик